

Sygnatura akt IV P 7/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

O., dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ostródzie IV Wydział Pracy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Jan Bewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Marlena Młynarkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2017 roku w Ostródzie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. J. PESEL (...)

przeciwko Zespołowi Szkół w L. NIP (...)

o odprawę rentową, o ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy

oraz z powództwa wzajemnego Zespołu Szkół w L. NIP (...)

przeciwko pozwanej wzajemnej E. J. PESEL (...)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Zespołu Szkół w L. na rzecz powódki E. J. :

- kwotę 28 456,80 zł (dwadzieścia osiem tysięcy czterysta pięćdziesiąt sześć złotych 80/100) tytułem odprawy rentowej wraz z ustawowymi odsetkami dnia 06 października 2015 roku do dnia zapłaty,

- kwotę 10 388,80 zł (dziesięć tysięcy trzysta osiemdziesiąt osiem złotych 63/100) tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wraz z ustawowymi odsetkami dnia 06 października 2015 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Ostródzie) kwotę 1943 zł (tysiąc dziewięćset czterdzieści trzy złote 00/100) tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powódka była zwolniona,

IV. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 4742,80 zł (cztery tysiące siedemset czterdzieści dwa złote 80/100),

V. oddala powództwo wzajemne,

VI. zasądza od powoda wzajemnego Zespołu Szkół w L. na rzecz pozwanej wzajemnej E. J. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego Zespołu Szkół w L. następujących kwot:

- 10 388, 63 zł tytułem ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy wraz z ustawowymi odsetkami od 6 października 2015 r. do dnia zapłaty,

- 28 456, 80 zł tytułem odprawy z tytułu przejścia na rentę wraz z ustawowymi odsetkami od 6 października 2015 roku do dnia zapłaty

oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że była zatrudniona w pozwanym zespole szkół od 1 października 1987 r. do 6 października 2015 r., ostatnio na stanowisku głównej księgowej. Stosunek pracy ustał na mocy porozumienia stron w związku z przejściem powódki na rentę. Powódka nie wykorzystała urlopu wypoczynkowego za 2014 rok w wymiarze 24 dni i za 2015 rok w wymiarze 22 dni. Łączna ilość niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego wynosi 46 dni i daje kwotę ekwiwalentu 10 388,64 zł. Powódka powinna również otrzymać odprawę z tytułu przejścia na rentę w wysokości 6 miesięcznego wynagrodzenia (28 456,80 zł).

Pozwany Zespół Szkół w L. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Jednocześnie złożył pozew wzajemny, w którym domagał się zasądzenia od pozwanej wzajemnej kwoty 42 076,62 zł z odsetkami ustawowymi wymienionymi w pozwie wzajemnym oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wzajemnego podniósł, że powódka jako główna księgowa, a więc osoba zarządzająca w imieniu pracodawcy zakładem pracy – dokonywała dostaw ziemniaków do stołówki szkolnej pozwanego i pokrywała należności z tego tytułu ze środków pozwanego. Od 1 stycznia 2014 r. do 31 października 2014 r. zużyto 19 967 kg ziemniaków, czyli o 17 175, 65 kg więcej niż przewidują normy żywieniowe (...). Od 1 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. zakupiono bez uzasadnienia 14 150 kg ziemniaków za kwotę 14 080, 66 zł. W związku z powyższym, pozwana wzajemna wyrządziła powodowi wzajemnemu szkodę z winy umyślnej co najmniej w zamiarze ewentualnym na kwotę 14 080,66 zł. Ponadto w ocenie powoda wzajemnego, za okres, w którym pozwana wzajemna wadliwie akceptowała faktury nie należy się jej wynagrodzenie za pracę, tj. za miesiące: styczeń, kwiecień, czerwiec, wrzesień i październik 2014 r. Pobrała ona wynagrodzenie za pracę za wskazane miesiące, a zatem winna zwrócić powodowi wzajemnemu z tego tytułu kwotę 23 714 zł. Ponadto w związku z uznaniem pozwanej wzajemnej winną naruszenia przepisów ustawy o dyscyplinie finansów publicznych, powód wzajemny żąda od powódki zasądzenia kwoty 4 281,96 zł za szkodę stwierdzoną w orzeczeniu (...) Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia wskazał powód wzajemny art. 122 kp i 82 kp. W świetle powyższego, w ocenie powoda wzajemnego, roszczenie powódki o zapłatę ekwiwalentu za urlop i odprawę pieniężną jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Pozwana wzajemna wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Wskazała, że jej skazanie, w związku z naruszeniem dyscypliny finansów publicznych uległo zatarciu, a wpis o skazaniu usunięto z rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą z dniem 24 lipca 2015 r. Podniosła również w tym zakresie zarzut przedawnienia. Ponadto wskazała, że nigdy nie działała umyślnie, a plan finansowy szkoły nigdy nie został przekroczony. Podniosła, że była główną księgową powoda wzajemnego, a nie specjalistą ds. żywienia i dokonywała wstępnej oceny planowanego wydatku i sprawdzenia pod względem formalnym i rachunkowym, w tym faktur za ziemniaki. Ponadto nie miała powodów kwestionować zgłaszanych przez kucharkę i intendenta - E. Z. zapotrzebowania na ziemniaki, ponieważ ziemniaki były zużywane. Każdą fakturę kwitowała również S. K., która przed sprawdzeniem jej przez główną księgową, opatrywała ją podpisem: „wybór wykonawcy – realizacja zamówienia była dokonana w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów”. W zakresie zwrotu wynagrodzenia za miesiące wskazane w pozwie wzajemnym, pozwana wzajemna podniosła, że akceptacja faktur za ziemniaki była jednym z zadań głównej księgowej i jej praca nie polegała tylko i wyłącznie na dokonywaniu wstępnej kontroli faktur za ziemniaki i ich sprawdzaniu. Zatem twierdzenie powoda wzajemnego, że pozwanej nie należy się wynagrodzenie za pracę jest chybione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka E. J. była zatrudniona w Zespole Szkół w L. w okresie od 01 października 1987 r. do 06 października 2015 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, ostatnio jako główna księgowa. Stosunek pracy został rozwiązany przez strony na mocy porozumienia stron z dniem 06 października 2015 r. w związku z przejściem powódki/pozwanej wzajemnej na rentę z tytułu niezdolności do pracy.

(bezsporne, dowód: świadectwo pracy k. 6, pismo pozwanej/powódki wzajemnej z dnia 6 października 2015 r. k. 7, pismo powódki, pozwanej wzajemnej z dnia 22 września 2015 r. k. 10)

Do obowiązków powódki/pozwanej wzajemnej na zajmowanym stanowisku należało wykonywanie następujących czynności:

- analityczna księgowość dochodów budżetowych – rejestry,
- analityczna księgowość – fundusze strukturalne,
- analiza wykorzystania budżetu,
- analityczna księgowość funduszu socjalnego,
- analityczna księgowość funduszu zdrowotnego,
- ewidencja analityczna: majątku, rozrachunków, przychodów, środków pieniężnych, funduszu, wyniku finansowego, konta 980 – plan finansowy wydatków budżetowych,
- opracowanie analiz stanu majątkowego jednostki budżetowej,
- opracowanie instrukcji, zarządzeń lub ich projektów oraz prowadzenie rejestru wydanych zarządzeń i aktów prawnych dotyczących danego stanowiska,
- współdziałanie w ramach ustalonych obowiązków służbowych z Kuratorium (...), Wojewódzkim (...), bankiem, Starostwem Powiatowym w I. i innymi instytucjami,
- opracowanie planów finansowo-budżetowych (budżetu, rachunku dochodów własnych, ZFŚS oraz przeniesień między paragrafami),
- sporządzanie sprawozdań miesięcznych, kwartalnych i pozostałych oraz bilansu rocznego,
- ewidencja obrotów na rachunkach bankowych,
- dokonywanie przelewów za dostarczone towary, usługi oraz pozostałych należności,
- rozliczanie inwentaryzacji,
- podpisywanie korespondencji wynikającej z nałożonych obowiązków,
- podpisywanie zleceń, upoważnień, rozliczeń gotówkowych, listy płac, sprawozdań,
- kontrolowanie kasy,
- sprawdzanie rachunków pod względem kwalifikowania wydatków wg szczegółowej klasyfikacji budżetowej i formalno-rachunkowym,
- stwierdzenie wiarygodności podpisu, zgodności dokumentów z oryginałem w ramach posiadanego zakresu czynności,

- dekretowanie kosztów, wydatków, zaangażowania (budżetu, rachunku dochodów własnych, pozostałych środków),
- ewidencja środków trwałych,
- przestrzeganie dyscypliny finansowej i budżetowej,
- okresowa kontrola magazynu opałowego,
- sporządzanie wykazu budynków do ubezpieczenia.

(dowód: zakres czynności k. 98 – część B akt osobowych)

Z dniem 20 października 2010 roku powierzono E. J. obowiązki w zakresie prowadzenia rachunkowości Zespołu Szkół w L. zgodnie z polityką rachunkowości, okresowego ustalania lub sprawdzania drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów, wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyników finansowych, sporządzania sprawozdań finansowych, gromadzenia i przechowywania dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej w ustawie o rachunkowości.

(dowód: powierzenie obowiązków i odpowiedzialności z zakresu rachunkowości k. 121 – część B akt osobowych)

Z dniem 3 stycznia 2011 roku upoważniono powódkę oraz samodzielnego referenta M. M. do kontroli wewnętrznej w zakresie gospodarki magazynowej.

(dowód: upoważnienie – część B akt osobowych)

E. J. w ramach wykonywanych obowiązków pracowniczych m.in. księgowała oraz wypłacała należności poszczególnym kontrahentom oraz wynagrodzenia, dokonywała sprawozdań rocznych i miesięcznych, opracowywała budżet szkoły oraz ZFŚS, dbała również o to, żeby środki finansowe nie były przekroczone w ramach posiadanych planów unijnych. Sprawdzała również pod względem rachunkowym i formalnym faktury za zakup m. in. ziemniaków do stołówki pozwanego/powoda wzajemnego. Dokonywała również kontroli gospodarki magazynowej za pośrednictwem pracownika M. M., a spis z natury dołączany był do bilansu za poszczególny rok. Po zakupie określonej ilości ziemniaków E. J. sprawdzała fakturę za zakup ziemniaków pod względem formalnym i rachunkowym, podpisaną przez intendenta E. Z.. Faktura opisywana była przez kierownika S. K., że wydatek został zakupiony celowo i oszczędnie z zachowaniem najniższych nakładów na określony cel oraz wskazaniem, że wydatek jest zgodny z ustawą o zamówieniach publicznych. Po tych wszystkich adnotacjach E. J. kwitowała, że faktura jest sprawdzona pod względem rachunkowym i formalnym, a następnie dokonywała zapłaty za fakturę. Ziemniaki w Zespole Szkół w L. nie były kupowane co miesiąc, lecz raz na kilka miesięcy w większej ilości.

W czasie zatrudnienia powódki u pozwanego nie został przekroczony budżet szkoły, a wydatki mieściły się w planie budżetowym.

(dowód: częściowo zeznania świadka G. L. – e-protokół z 27 stycznia 2017 roku, zapis 00:09:33-00:51:21, częściowo zeznania świadka A. M. (1) – e-protokół z 27 stycznia 2017 roku zapis 00:58:44-01:25:17, zeznania E. J. – e-protokół z 17 marca 2017 roku zapis 00:16:26-00:40:14, częściowo zeznania pozwanej -e-protokół z 17 marca 2017 roku zapis 00:53:18)

W dniu 7 stycznia 2014 roku powódka sprawdziła pod względem rachunkowym i formalnym fakturę VAT nr (...) za zakup ziemniaków w ilości 4500 kg w cenie 4477,95 zł. W tym samym dniu S. K. oświadczyła, że zastosowano w/w zamówienie na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych oraz, że wyboru wykonawcy i realizacji zamówienia dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Jednocześnie faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora pozwanej. Za gospodarkę magazynową odpowiadał w tym zakresie E. Z., który przyjął ziemniaki w w/w ilości.

(dowód: faktura VAT nr (...) k. 46-47, przyjęcie materiału k. 48)

W dniu 7 stycznia 2014 roku powódka sprawdziła pod względem rachunkowym i formalnym fakturę VAT nr (...) za zakup ziemniaków w ilości 5000 kg w cenie 4975,50 zł. W tym samym dniu S. K. oświadczyła, że zastosowano w/w zamówienie na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych oraz, że wyboru wykonawcy i realizacji zamówienia dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Jednocześnie faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora pozwanej. Za gospodarkę magazynową odpowiadał w tym zakresie E. Z., który przyjął ziemniaki w w/w ilości.

(dowód: faktura VAT nr (...) k. 49-50, przyjęcie materiału k. 51)

W dniu 1 kwietnia 2014 roku powódka sprawdziła pod względem rachunkowym i formalnym fakturę VAT nr (...) za zakup ziemniaków w ilości 3500 kg w cenie 3482,85 zł. W tym samym dniu S. K. oświadczyła, że zastosowano w/w zamówienie na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych oraz, że wyboru wykonawcy i realizacji zamówienia dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Jednocześnie faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora pozwanej. Za gospodarkę magazynową odpowiadał w tym zakresie E. Z., który przyjął ziemniaki w w/w ilości.

(dowód: faktura VAT nr (...) k. 52-53, przyjęcie materiału k. 54)

W dniu 23 czerwca 2014 roku powódka sprawdziła pod względem rachunkowym i formalnym fakturę VAT nr (...) za zakup ziemniaków w ilości 1000 kg w cenie 995 zł. W tym samym dniu S. K. oświadczyła, że zastosowano w/w zamówienie na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych oraz, że wyboru wykonawcy i realizacji zamówienia dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Jednocześnie faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora pozwanej. Za gospodarkę magazynową odpowiadał w tym zakresie E. Z., który przyjął ziemniaki w w/w ilości.

(dowód: faktura VAT nr (...) k. 55-56, przyjęcie materiału k. 57)

W dniu 01 września 2014 roku powódka sprawdziła pod względem rachunkowym i formalnym fakturę VAT nr (...) za zakup ziemniaków w ilości 7500 kg w cenie 7463,25 zł. W tym samym dniu S. K. oświadczyła, że zastosowano w/w zamówienie na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych oraz, że wyboru wykonawcy i realizacji zamówienia dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Jednocześnie faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora pozwanej. Za gospodarkę magazynową odpowiadał w tym zakresie E. Z., który przyjął ziemniaki w w/w ilości.

(dowód: faktura VAT nr (...) k. 60, k. 58, przyjęcie materiału k. 59)

W dniu 1 października 2014 roku powódka sprawdziła pod względem rachunkowym i formalnym fakturę VAT nr (...) za zakup ziemniaków w ilości 2000 kg w cenie 1990,20 zł. W tym samym dniu S. K. oświadczyła, że zastosowano w/w zamówienie na podstawie ustawy prawo zamówień publicznych oraz, że wyboru wykonawcy i realizacji zamówienia dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Jednocześnie faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora pozwanej. Za gospodarkę magazynową odpowiadał w tym zakresie E. Z., który przyjął ziemniaki w w/w ilości.

(dowód: faktura VAT nr (...) k. 61-62, przyjęcie materiału k. 63)

Osobami upoważnionymi do podpisywania i sprawdzania dokumentów pod względem merytorycznym w pozwanej jest dyrektor, wicedyrektor, kierownik warsztatów, do sprawdzania i podpisywania dokumentów pod względem formalno-rachunkowym – główny księgowy, specjalista ds. płac i samodzielny referent (w zakresie wydatków dotyczących warsztatów szkolnych), do dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, dokonywania wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów

dotyczących operacji gospodarczych i finansowych główny księgowy i specjalista ds. płac, natomiast do sprawdzania i podpisywania dokumentów pod względem zamówień publicznych kierownik zespołu i kierownik biura (w zakresie wydatków dotyczących warsztatów szkolnych).

(dowód: wykaz k. 200)

W dniach 10-11 września 2014 r., 20 października 2014 r., 22-23 października 2014 r., 05-06 listopada 2014 r. Starostwo Powiatowe w I. przeprowadziło w Zespole Szkół w L. audyt w sprawie oceny stopnia realizacji rekomendacji pn. „Dokonywać zapisów w raportach żywieniowych umożliwiających weryfikację zużycia materiałów do sporządzania posiłków odrębnie dla całych i połówkowych posiłków” w zakresie ilości zużycia produktów żywnościowych do sporządzania posiłków oraz rodzajów posiłków wytworzonych z zakupionych produktów żywnościowych w okresie od 1 stycznia 2014 r. do dnia badania. Ponadto celem audytu było uzyskanie pewności, iż istniejące struktury wewnętrzne oraz funkcjonujący system kontroli gwarantują odpowiedni poziom i jakość w zakresie zadań związanych z gospodarką magazynową. Stwierdzono liczne nieprawidłowości w zakresie gospodarki magazynowej oraz nierzetelne prowadzenie dokumentacji magazynowej. Wskazano również, że pracownicy zajmujący się gospodarką magazynową nienależycie wykonywali swoje obowiązki. Nieprawidłowości stwierdzono również w zakresie zakupu artykułów żywnościowych, w szczególności ziemniaków oraz stosowania normy (...) w żywieniu zbiorowym oraz sporządzaniu posiłków.

(dowód: sprawozdanie ostateczne z zadania audytowego k. 74-120, częściowo zeznania świadka G. L. – e-protokół z 27 stycznia 2017 roku, zapis 00:09:33-00:51:21, częściowo zeznania świadka A. M. (1) – e-protokół z 27 stycznia 2017 roku zapis 00:58:44-01:25:17)

W dniu 21 października 2014 roku S. P. złożyła oświadczenie, z którego wynika, że dziennie zużywa się w pozwanej około 11-13 wiader ziemniaków po około 10 kg każde.

Tego samego dnia pisemne oświadczenie złożyły M. Z. i E. B., z którego wynika, że na jeden obiad na drugie danie zużywa się około 0,3 kg ziemniaków, na pierwsze danie około 0,3 kg. Ponadto dla młodzieży przebywającej w internacie wiele razy są przygotowywane posiłki w postaci frytek, placków i kopytek.

(dowód: oświadczenia k. 128-129)

Pismem z dnia 5 grudnia 2014 roku dyrektor pozwanej złożył do Starostwa Powiatowego w I. wyjaśnienia w sprawie sprawozdania audytowego.

(dowód: pismo k. 139)

Zużycie ziemniaków w pozwanej/powódce wzajemnej, nie wzbudziło podejrzeń powódki/ pozwanej wzajemnej. Żaden z pracowników nie zgłaszał również E. J. uwag co do ilości zużytych ziemniaków. E. J. kontrolowała gospodarkę magazynową za pośrednictwem pracownika, który sprawdzał, czy towar znajdujący się na półkach jest zgodny z kartoteką. O za dużym zużyciu ziemniaków powódka/pozwana wzajemna dowiedziała się w grudniu 2014 roku, po sporządzeniu audytu. Obieraniem ziemniaków w Zespole Szkół w L. zajmowali się uczniowie. W związku z tym, w 2014 roku zakupiono obieraczki do ziemniaków. Obecnie ziemniaki w pozwanej szkole obierane są za pomocą maszyny. Kontrolę nad zakupem ziemniaków sprawuje dyrektor. Za gospodarkę magazynową odpowiada główny księgowy – obecnie M. M..

(dowód: zeznania E. J. – e-protokół z 17 marca 2017 roku zapis 00:16:26-00:40:14, częściowo zeznania pozwanej -e-protokół z 17 marca 2017 roku zapis 00:53:18)

Powódka (pозwana wzajemna) w ramach wykonywanych obowiązków rozliczała również środki związane z realizacją programu „Uczenie się przez całe życie” C.. Za realizację merytoryczną projektu odpowiadała K. L., za całość projektu odpowiadał ówczesny dyrektor pozwanej szkoły (powódki wzajemnej) B. Z.. Raport końcowy został przyjęty.

W dniach od 3 lipca do 8 lipca 2013 roku przeprowadzono w pozwanej kontrolę problemową w zakresie zbadania pn. „wydatkowanie środków budżetowych zgodnie z planem budżetowym w roku 2012”. W toku kontroli ustalono, iż w 2012 roku pozwany w ramach realizacji programu „Uczenie się przez całe życie” C. (...) w związku z umową nr (...) zawartą pomiędzy Fundacją (...) „Uczenie się w przez całe życie a Powiatem (...) wydatkował środki finansowe w wysokości 58 359,57 zł, które zostały zaklasyfikowane do niewłaściwej klasyfikacji budżetowej. Ostatecznie w.w projekt został przyjęty.

(dowód: protokół kontroli problemowej k. 165-174 z załącznikami k. 175-199, zeznania świadka K. L. – e-protokół z 17 marca 2017 roku zapis 00:07:53, Zarządzenie nr (...) k. 205, zarządzenia pokontrolne k. 206-207, pismo Starosty z załącznikiem k. 244-246, pismo Starosty k. 208, pismo pozwanej z załącznikami k. 209-239,

pismo Starosty k. 339, pisma pozwanej z załącznikiem k. 240-243, pismo z dnia 6 grudnia 2013 r. k. 250, pismo z dnia 11 grudnia 2013 roku k. 253, pismo z dnia 30 października 2014 r. k. 318-319, pismo starosty z dnia 10 stycznia 2014 roku z kalkulacją płac k. 274-317)

Pismem z dnia 23 grudnia 2013 roku Starosta (...) zawiadomił Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych o przekroczeniu uprawnień wynikających z przepisów ustawy o finansach publicznych przez B. Z., E. J.. Wskazał w tym zakresie na przeprowadzoną w pozwanej kontrolę problemową w zakresie zbadania pn. „wydatkowanie środków budżetowych zgodnie z planem budżetowym w roku 2012”.

(dowód: zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych k. 137-138)

Orzeczeniem (...) Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy Regionalnej (...) w O. z dnia 24 czerwca 2014 roku uznano E. J. odpowiedzialną za naruszenie dyscypliny finansów publicznych polegające na nienależytym dokonaniu wstępnej kontroli zgodności operacji finansowej z planem finansowym, co miało wpływ na dokonanie wydatków powodujących przekroczenie kwoty wydatków ustalonych w planie finansowym poprzez zatwierdzenie opłaconej w dniu 12 września 2012 r. tytułem rozliczenia kosztów podróży zagranicznej do Turcji kwoty 2734,40 zł oraz w dniu 28 września 2012 roku tytułem rozliczenia kosztów usługi transportowej w ramach podróży służbowej zagranicznej do Turcji kwoty 1600 zł, czym przekroczono obowiązujący na dzień dokonania zapłaty plan finansowy na łączną kwotę 3025 zł, zatwierdzenie opłaconej w dniu 9 lipca 2012 roku tytułem kosztów tłumaczenia z języka polskiego na język turecki zgód rodziców na wyjazd dzieci za legalizację tłumaczenia kwoty 455,10 zł, zatwierdzenie opłaconej w dniu 15 marca 2012 roku tytułem ubezpieczenia uczestników wyjazdu kwoty 406,03 zł raz w dniu 12 września 2012 r. tytułem ubezpieczenia uczestników wyjazdu kwoty 395,83 zł.

(dowód: orzeczenie (...) Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w O. z dnia 24 czerwca 2014 roku k. 64-66)

Zarządzeniem z dnia Przewodniczącego Głównej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych usunięto, ze względu na zatarcie skazania, z dniem 24 lipca 2015 roku z rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych wpisu dokonanego na podstawie orzeczenia (...) Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych z dnia 24 czerwca 2014 roku sygn. akt R..XII.53- (...). Zarządzeniem z dnia 6 sierpnia 2014 roku wpisano E. J. do rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych. Wskazano, że ukaranie uległo zatarciu z dniem 24 lipca 2015 roku.

(dowód: zarządzenie k. 131-132)

Pismem z dnia 30 września 2015 roku Zarząd Powiatu (...) zawiadomił Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych o okolicznościach wskazujących na naruszenie w Zespole Szkół w L. przepisów ustawy prawo zamówień publicznych przez E. J., S. K., P. K. i A. M. (2).

(dowód: zawiadomienie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych k. 67-73)

Decyzją z dnia 09 października 2015 roku (...) Oddział w E. przyznał powódce rentę od 07 października 2015 roku z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do 31 sierpnia 2018 roku.

(dowód: decyzja ZUS k. 11-12)

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z 24 sierpnia 2015 roku E. J. została uznana za całkowicie niezdolną do pracy do 31 sierpnia 2018 roku.

(dowód: orzeczenie lekarza orzecznika ZUS k. 14)

Pismem z dnia 26 października 2015 roku powódka wezwała pozwanego do zapłaty odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania umowy o pracę z dniem 06 października 2015 roku na mocy porozumienia stron w związku z przejściem na rentę w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy za 2014 i 2015 roku – łącznie 46 dni. Pozwany odebrał pismo 28 października 2015 r.

(dowód: pismo k. 15, potwierdzenie odbioru k. 16)

Pismem z dnia 03 listopada 2015 roku pozwany odmówił wskazując, że rozważa podjęcie czynności prawnych przeciwko powódce związanych z dochodzeniem naprawienia szkody wyrządzonej przez powódkę w stosunku pracy.

(dowód: pismo k. 17)

Powódka za 2014 rok nie wykorzystwała urlopu wypoczynkowego w wymiarze 24 dni i za 2015 rok w wymiarze 22 dni.

(bezsporne)

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2016 roku Prokuratury Rejonowej w Ławie w sprawie Ds. 927.2016 umorzono dochodzenie w sprawie przeciwko E. J. podejrzanej o popełnienie czynu z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 270 §1 kk na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk.

(dowód: kserokopia postanowienia Prokuratury Rejonowej w Ławie k. 376-379)

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2016 roku Sądu Rejonowego w Ławie umorzono postępowanie karne w sprawie II K 690/16 przeciwko E. J. oskarżonej o przestępstwo z art. 18 §3 kk w zw. z art. 270 § 1 kk z uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela.

(dowód: kserokopia postanowienia Sądu Rejonowego w Ławie k. 384-385)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo E. J. zasługiwało na uwzględnienie w całości. Z kolei powództwo wzajemne Zespołu Szkół w L. podlegało oddaleniu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w sprawie dokumenty, które nie wzbudziły wątpliwości Sądu w zakresie swej wiarygodności, nie były kwestionowane przez strony, a nadto nie zachodziły również wątpliwości co do ich formy lub treści.

Sąd uwzględnił również w całości zeznania świadków K. L., która zeznała, że powódka/pozwana wzajemna rozliczała projekt „Uczenie się przez całe życie” C. Partnerski Projekt Szkół, który został zatwierdzony i rozliczony.

Świadkowie G. L. i A. M. (1) przeprowadzały audyt w pozwanym zespole szkół w sprawie oceny stopnia realizacji rekomendacji pn. „Dokonywać zapisów w raportach żywieniowych umożliwiających weryfikację zużycia materiałów do sporządzania posiłków odrębnie dla całych i połówkowych posiłków” w zakresie ilości zużycia produktów żywnościowych do sporządzania posiłków oraz rodzajów posiłków. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków w zakresie

w jakim potwierdziły okoliczności przeprowadzonego audytu oraz ilości kupionych ziemniaków, a nadto w zakresie opisywania faktur za zakup ziemniaków w pozwanym zespole szkół. G. L. i A. M. (1) zeznały ponadto, że za nieprawidłowości wykazane w audycie w zakresie gospodarki magazynowej odpowiedzialność ponosi E. J. jako główna księgowa, nie dokonywała ona bowiem kontroli wewnętrznej gospodarki magazynowej. Sąd nie podzielił zeznań świadków w tym zakresie, albowiem jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego powódka/pozwana wzajemna dokonywała kontroli tejże gospodarki za pośrednictwem pracownika M. M.. Nie kwestionowała natomiast ilości kupowanych ziemniaków z uwagi na to, że nie miała ku temu podstaw. Z zeznań wymienionych świadków wynika poza tym, że powódka nie przygotowuje zapotrzebowania żywnościowego. Kartotekę ilościową wypełniał intendent E. Z., natomiast dokumenty księgowe powódka. Ponadto budżet szkoły w 2014 roku nie został przekroczony

Zeznania stron Sąd potraktował z ostrożnością, biorąc pod uwagę, że strony były zainteresowane konkretnym rozstrzygnięciem przedmiotowej sprawy i dając im wiarę tylko w zakresie, w jakim ich zeznania pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu norm żywieniowych (...), z uwagi na cofnięcie wniosku w tym zakresie przez stronę pozwaną/powódkę wzajemną.

Odnosząc się do żądania powódki w zakresie zasądzenia na jej rzecz odprawy pieniężnej, należy wskazać w pierwszej kolejności, że status prawny pracowników samorządowych określają przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2014r. poz.1202). Zgodnie z art. 5 k.p., jeżeli stosunek pracy określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, przepisy Kodeksu stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami. Podobnie stanowi art. 43 ust. 1 ww. ustawy, iż w sprawach nieuregulowanym ustawą przepisy kodeksy pracy stosuje się odpowiednio.

Art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz.U. z 2014r. poz.1202) stanowi, że pracownikowi samorządowemu przysługuje wynagrodzenie zasadnicze, dodatek za wieloletnią pracę, nagroda jubileuszowa oraz jednorazowa odprawa w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne na zasadach określonych w odrębnych przepisach,

Zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy wynika, iż pracownikowi samorządowemu w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje prawo do jednorazowej odprawy, w wysokości określonej w punktach 1-3. Wymieniony przepis art. 38 ust. 3 ustawy o pracownikach samorządowych, podobnie jak art. 92¹ §1 k.p., uzależnia nabycie prawa do odprawy pieniężnej od zaistnienia „związku” z przejściem pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy lub emeryturę, przy czym dyspozycja art. 92¹ §1 k.p. wskazuje na związek pomiędzy ustaniem zatrudnienia a przejściem na emeryturę lub rentę.

Dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące „związku” z przejściem na emeryturę lub rentę warunkującego prawo do odprawy pozostają aktualne także w odniesieniu do art. 38 ust. 3 ustawy regulującej prawo do odprawy emerytalnej lub rentowej dla pracowników samorządowych. Nadto regulacja ta stanowi w istocie powtórzenie zasady wyrażonej w art. 92¹ k.p., z tym że jako szczególna ustanawia wyższy wymiar odprawy w związku z przejściem na rentę lub emeryturę uzależniony od legitymowania się określonym stażem pracy. Związek między ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do renty lub emerytury może mieć nie tylko charakter przyczynowy lub czasowy, ale także funkcjonalny (vide: uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 1993 r. (...) 111/93, OSNCP 1994 z. 12 poz. 243). Dlatego pojęcie przejścia na rentę lub emeryturę interpretowane jest w kategoriach obiektywnych, co oznacza, że nie jest ważny zamiar pracownika skorzystania z tych świadczeń lecz rzeczywisty, obiektywny skutek w postaci skorzystania z przyznanego świadczenia rentowego lub emerytalnego w związku z ustaniem stosunku pracy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 4 czerwca 1991 r., I PZP 17/91, OSNCP 1992 z. 3 poz. 37). Do nabycia prawa do odprawy nie jest konieczne, aby rozwiązano stosunek pracy z powodu przejścia pracownika na rentę lub emeryturę. Przyczyna rozwiązania stosunku pracy nie ma wpływu na prawo do tej odprawy. Przykładowo Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lipca 1999 r., sygn. akt I PKN 174/99, OSNAPiUS 2000, nr

21, poz. 786, stwierdził, że przepis art. 92¹ § 1 Kodeksu pracy wiąże prawo do odprawy emerytalnej z ustaniem, nie zaś z rozwiązaniem stosunku pracy. Wygaśnięcie stosunku pracy wskutek upływu czasu, na jaki zawarto umowę o pracę, nie wyklucza jego związku z przejściem na emeryturę czy rentę. Wystarczy w tym zakresie związek czasowy, to jest przejście na emeryturę lub rentę bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy. Związek ten jest zachowany także wtedy, gdy pracownik przechodzi na rentę lub emeryturę w pewnym okresie po ustaniu stosunku pracy, lecz następuje to bezpośrednio po okresie nieprzerwanego pobierania zasiłku chorobowego, zapoczątkowanego jeszcze w czasie trwania stosunku pracy (tak np. uchwała SN z dnia 7 stycznia 2000 r., sygn. akt III ZP 18/99, OSNAPiUS 2000, nr 24, poz. 888).

W przedmiotowej sprawie Zespół Szkół w L. nie kwestionował faktu ustania z powódką E. J. stosunku pracy w związku z jej przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy. Skoro więc w rozpoznawanej sprawie niesporne jest, że powódka począwszy od 06 października 2015 r. decyzją ZUS stała się rencistką i zaczęła pobierać rentę z tytułu niezdolności do pracy, oznacza to, iż z chwilą przejścia na tę rentę nabyła ona prawo do jednorazowej odprawy rentowej na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o pracownikach samorządowych, w wysokości przewidzianej w art. 38 ust. 3 pkt. 3 tej ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe, zasądzono na rzecz powódki kwotę 28 456,80 zł tytułem odprawy rentowej z odsetkami ustawowymi od dnia 06 października 2015 roku do dnia zapłaty. Stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 06 października 2015 roku, a więc od tego dnia pozwany pozostawał w zwłoce ze spełnieniem świadczenia. Oznacza to, że żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od 06 października 2015 roku znajdowało uzasadnienie w treści art. 481 § 1 i 2 k.c.

Żądanie zasądzenia na rzecz E. J. ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy również podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z treścią art. 152§1 k.p. pracownikowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu, którego wymiar wynosi 20 lub 26 dni, w zależności od stażu pracy. W przypadku gdy pracownik jest zatrudniony dłużej aniżeli 10 lat ma prawo do 26 dni urlopu wypoczynkowego i tak było w przypadku powódki. W roku kalendarzowym, w którym ustaje stosunek pracy z pracownikiem uprawnionym do urlopu, pracownikowi temu przysługuje urlop w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego u tego pracodawcy w roku ustania stosunku pracy (art. 155¹§1 k.p.). Przy ustalaniu wymiaru urlopu niepełny dzień zaokrąglą się w górę do pełnego dnia (art. 155³§1 k.p.).

Stosownie do art. 171§1 k.p. po rozwiązaniu stosunku pracy powódce przysługiwał zatem ekwiwalent pieniężny.

Sposób obliczania wysokości ekwiwalentu określony został w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 8.01.1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. z 1997r. Nr 2 poz. 14 ze zm.). Zgodnie z § 18 tego rozporządzenia ekwiwalent oblicza się dzieląc sumę miesięcznych wynagrodzeń ustalonych na podstawie § 15-17 przez współczynnik, o którym mowa w § 19, a następnie dzieląc tak otrzymany ekwiwalent za jeden dzień urlopu przez liczbę odpowiadającą dobowej normie czasu pracy obowiązującej pracownika, a następnie, mnożąc tak otrzymany ekwiwalent za jedną godzinę urlopu przez liczbę godzin niewykorzystanego przez pracownika urlopu wypoczynkowego. Współczynnik służący do ustalenia ekwiwalentu za 1 dzień urlopu ustala się odrębnie w każdym roku kalendarzowym i stosuje przy obliczaniu ekwiwalentu, do którego pracownik nabył prawo w ciągu tego roku kalendarzowego. Współczynnik ustala się, odejmując od liczby dni w danym roku kalendarzowym łączną liczbę przypadających w tym roku niedziel, świąt oraz dni wolnych od pracy wynikających z rozkładu czasu pracy w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, a otrzymany wynik dzieli się przez 12.

Współczynnik służący do obliczania ekwiwalentu wynosił 21. Powódka trzymywała wynagrodzenie w wysokości 4742,80 zł. Łącznie powódka nie wykorzystwała urlopu wypoczynkowego 46 dni. Wyliczenie z tego tytułu przedstawia się następująco:

4 742,80 zł: 21=225,85 zł – ekwiwalent za 1 dzień urlopu wypoczynkowego

46 dni x 225,85 zł = 10389,10 zł – kwota należnego ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy przysługujący powódce

Powódka z tytułu ekwiwalentu dochodzi kwoty 10 388,64 zł. Zatem jej roszczenie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Roszczenie o ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany urlop, bez względu na to, czy chodzi o urlop bieżący czy zaległy, staje się wymagalne w dacie rozwiązania stosunku pracy (tak też SN w postanowieniu z dnia 5 grudnia 1996 r., I PKN 34/96, OSNAPiUS 1997, nr 13, poz. 237, podobnie doktryna Ł. P. w komentarzu do art.171 kodeksu pracy - C. R., F. L., G. K., G. G., H. A., Kijowski A., P. Ł., S. J., W. B., Z. T. - Kodeks Pracy Komentarz – LEX 2011). Stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 06 października 2015 roku, a więc od tego dnia pozwany pozostawał w zwłoce ze spełnieniem świadczenia. Oznacza to, że żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od 06 października 2015 roku znajdowało uzasadnienie w treści art. 481 § 1 i 2 k.c.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 kpc. Zasądzono na rzecz powódki kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego §9.1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90 poz.594 tekst jednolity z późn. zm.) oraz stosowanego odpowiednio art. 98 kpc. Powódka jako pracownik była z mocy prawa zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych (art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy o kosztach), natomiast powództwo zostało w części uwzględnione. Wymiar opłaty Sąd ustalił w oparciu o treść art. 13 powołanej ustawy o kosztach sądowych, który stanowi, iż opłatę stosunkową pobiera się w sprawach o prawa majątkowe; wynosi ona 5 % wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100.000 złotych.

Stosownie do art. 477²§1 k.p.c. wyrokowi w punkcie I nadano rygor natychmiastowej wykonalności do wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia, czyli kwoty 4 742,80 zł.

Powództwo wzajemne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód wzajemny wniósł o zasądzenie od pozwanej wzajemnej kwoty 42 076,62 zł z odsetkami ustawowymi od kwot szczegółowo wymienionych w pozwie. Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia wskazał art. 122 kp oraz 82 kp.

W kontekście powyższego, należy wskazać, że przepisy prawa pracy wyróżniają dwa rodzaje odpowiedzialności materialnej pracowników. Po pierwsze pracownik odpowiada za szkodę wyrządzoną w mieniu pracodawcy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków pracowniczych - tzw. odpowiedzialność ogólna obejmująca wszystkich zatrudnionych (art. 114 - 122 k.p.). Po drugie odpowiada za mienie powierzone pracownikom z obowiązkiem zwrotu lub wyliczenia się. Po to jednak, żeby można było pociągnąć pracownika do odpowiedzialności, mienie musi być prawidłowo powierzone, a niekiedy musi być zawarta stosowna umowa (art. 124 - 127 k.p.).

Pracownik ponosi materialną odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zakładowi pracy na zasadzie winy (por. I tezę uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1975 roku, V PZP 13/75, OSNC 1976/2/19).

Powód wzajemny jako przesłankę odpowiedzialności pozwanej wzajemnej wskazał art. 122 kp. Przepis ten stanowi, że jeżeli pracownik umyślnie wyrządził szkodę, jest obowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości. Zasady odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czy to na skutek winy umyślnej czy nie umyślnej zawiera art. 114 kp według którego pracownik, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę, ponosi odpowiedzialność materialną według zasad określonych w przepisach niniejszego rozdziału.

Zgodnie z art. 115 kp pracownik ponosi odpowiedzialność za szkodę w granicach rzeczywistej straty poniesionej przez pracodawcę i tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynika szkoda. W myśl art.116 kp pracodawca jest obowiązany wykazać okoliczności uzasadniające odpowiedzialność pracownika oraz wysokość powstałej szkody. Treść powyższego przepisu znalazła także odzwierciedlenie w orzecznictwie. Jak podniósł Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 11.09.2012 r. w sprawie III APa 20/12 (LEX nr 1223232), w razie dochodzenia od pracownika odszkodowania na zasadach przewidzianych w ramach art. 114 k.p. w zw. z art. 122 k.p., to na pracodawcy spoczywa ciężar łącznego udowodnienia szkody i jej wysokości, winy pracownika oraz normalnego związku przyczynowego pomiędzy powstaniem albo zwiększeniem szkody a zachowaniem się pracownika.

Pracownik ponosi odpowiedzialność materialną z art. 114-122 kp, jeżeli pracodawca wykaże spełnienie wszystkich przesłanek uzasadniających tę odpowiedzialność, mianowicie: naruszenie obowiązków pracowniczych, winę pracownika, wysokość szkody, adekwatny związek przyczynowy między zachowaniem pracownika a powstałą szkodą. Ciężar udowodnienia ich wszystkich spoczywa na pracodawcy. To pracodawca - domagając się odszkodowania - musi wykazać, że poniósł określony uszczerbek majątkowy, który był rezultatem i normalnym następstwem bezprawnego zachowania indywidualnie wskazanego pracownika (pracowników). Ponadto, że strata wynika z zawinionego niewykonania lub nienależytego wykonania konkretnych obowiązków pracowniczych. Przerzucenie ciężaru dowodu na zatrudnionego pracownika jest niedopuszczalne.

Naruszenie obowiązków pracowniczych zachodzi wówczas, gdy pracownik działa sprzecznie z ciężącym na nim obowiązkiem lub gdy nie podejmuje działania, mimo że powinien był to uczynić. Wina nieumyślna pracownika może przybrać formę lekkomyślności, gdy bezpodstawnie przypuszcza on, że uniknie wyrządzenia szkody lub niedbalstwa, gdy nie przewiduje wyrządzenia szkody, mimo że mógł i powinien przewidzieć nastąpienie tego skutku. Ocena bezpodstawności przypuszczenia co do uniknięcia wyrządzenia szkody oraz możliwości przewidzenia jej wyrządzenia jest dokonywana z uwzględnieniem indywidualnych cech pracownika. Należy w szczególności ocenić poziom wykształcenia pracownika, jego doświadczenie zawodowe, rozwój umysłowy oraz wiek. Zachowanie pracownika jest zawinione, gdy można mu postawić zarzut, że z uwagi na jego cechy indywidualne mógł - w konkretnych okolicznościach, w których wykonywał pracę - uniknąć wyrządzenia szkody. Umyślne wyrządzenie szkody zachodzi wówczas, gdy pracownik objął następstwa swojego czynu zamiarem bezpośrednim lub ewentualnym. Zamiar bezpośredni zachodzi wtedy, gdy pracownik chce wyrządzić szkodę, a ewentualny - gdy przewiduje możliwość jej powstania i godzi się na to. Należy podkreślić, że pracownik, mając zamiar umyślnego naruszenia obowiązków pracowniczych, ma na celu także powstanie szkody po stronie pracodawcy.

Pracodawca ponadto musi ponieść szkodę. Szkodę na gruncie omawianych przepisów należy rozumieć jako majątkowy uszczerbek przejawiający się w różnicy między obecnym stanem majątkowym pracodawcy a tym, jaki by posiadał, gdyby nie nastąpiło zdarzenie, które ten uszczerbek spowodowało. Może on polegać na zmniejszeniu aktywów pracodawcy (pomniejszeniu wartości majątku wskutek ubytku, utraty, zniszczenia lub uszkodzenia należących doń składników), na zwiększeniu jego pasywów (powstanie nowych zobowiązań lub zwiększenie zobowiązań istniejących) albo na udaremnieniu zwiększenia majątku poprzez pozbawienie poszkodowanego korzyści. Pojęcie szkody w prawie pracy nie jest jednocześnie strukturalnie jednolite. Jest ono bowiem rozumiane jako „rzeczywista strata” (art. 115 kp), pojmowana jako faktyczny, efektywny uszczerbek w majątku pracodawcy, ustalony według kosztów przez niego poniesionych. Szkodę można także definiować jako uszczerbek, który pracownik zobowiązany jest naprawić „w pełnej wysokości” (art. 122 kp). W pojęciu tak rozumianej szkody mieści się zarówno strata rzeczywista, jak i utracone korzyści już uzyskiwane lub oczekiwane w przyszłości (zob. B. Wagner w: Kodeks ..., s. 593-594, 604, 629).

Odnosząc się do przesłanki bezprawności, wskazać należy, iż zachowanie pracownika uznaje się za bezprawne, gdy pracownik narusza jakikolwiek obowiązek wypływający z umowy o pracę czy innego aktu kreującego stosunek pracy, przepisów prawa pracy, zarządzeń, poleceń przełożonych, czy wreszcie z zasad współżycia społecznego. Kolejnym warunkiem odpowiedzialności pracownika jest jego zawinione zachowanie. Pracodawca nie może żądać naprawienia szkody od pracownika, który wyrządził mu ją niechcący podczas rzetelnego i sumiennego wykonywania obowiązków. Osoba wyrządzająca pracodawcy szkodę, wypełniając swe zadania sumiennie i starannie, jest wolna

od odpowiedzialności materialnej, z uwagi na to, że ryzyko gospodarcze prowadzenia działalności zawsze obciąża pracodawcę. Ponadto umowa o pracę to umowa starannego działania (a nie rezultatu); pracownik odpowiada zatem za sposób świadczenia pracy, a nie za jej wynik (patrz uchwała SN z 29 grudnia 1975 r.; (...) 13/75).

Aby pracownik poniósł odpowiedzialność materialną musi również zaistnieć związek przyczynowy między jego bezprawnym i zawinionym zachowaniem oraz szkodą, jaką odniósł pracodawca. Przepis art. 115 kp – odnoszący się do owego związku przyczynowo-skutkowego – opiera się na koncepcji tzw. adekwatnego związku przyczynowego. Pracownik ponosi odpowiedzialność tylko za normalne, typowe skutki swojego zachowania tj. takie, które w pewnym układzie stosunków i warunków wynikają zwykle z określonego postępowania. Wspomnianą normalność następstw ocenia się w oparciu o okoliczności obiektywne poprzez odwołanie się – przy uwzględnieniu doświadczenia życiowego i zasad nauki – do pewnych modelowych relacji zachodzących między zdarzeniami i ich następstwem przyczynowo-skutkowym. Taki normalny związek przyczynowy między zachowaniem pracownika a szkodą powstałą w wyniku tego zachowania ma więc miejsce wówczas, gdy zdarzenie w ogóle zdolne jest spowodować uszczerbek i w zwyczajnym biegu rzeczy ten uszczerbek wywołuje (zob. B. Wagner w: Kodeks ..., s. 600-601, 605; por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1977 r., V PRN 4/77, LexPolonica nr 317683).

W kontekście powyższego podnieść należy, iż samo umyślne naruszenie obowiązków pracowniczych nie jest jednak wystarczające dla przyjęcia umyślnego wyrządzenia szkody. Swoim umyślnym zamiarem sprawca musi także obejmować skutek w postaci wyrządzenia szkody, tj. chcieć jej zaistnienia lub godzić się na to. Tak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z 21 marca 1975 r. (sygn.. akt II PR 309/74), zgodnie z którym "umyślne niedopełnienie obowiązku nadzoru nad mieniem powierzonym pracownikowi z obowiązkiem wyliczenia się nie jest równoznaczne z umyślnym wyrządzeniem szkody, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że wyrządzenie szkody nie było objęte zamiarem sprawcy". W rozpoznawanej sprawie powód wzajemny nie udowodnił żadnej z ww. przesłanek (art. 122 k.p.).

W pierwszej kolejności należy wskazać, że powód wzajemny nie udowodnił pozwanej wzajemnej winy. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pozwana wzajemna jako główna księgową zajmowała się sprawdzaniem faktur pod względem rachunkowym i formalnym, w tym także faktur za zakup ziemniaków. Jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, kierownik - S. K. na każdej sprawdzanej przez pozwaną wzajemną fakturach wskazywała, że zamówienie jest zgodne z przepisami ustawy prawo zamówień publicznych oraz, że wyboru wykonawcy i realizacji zamówienia dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Jednocześnie faktura została sprawdzona pod względem merytorycznym przez dyrektora pozwanej. Za gospodarkę magazynową odpowiadał z kolei intendent - E. Z., który przyjmował do magazynu ziemniaki we wskazanej w fakturach ilości. Zatem nie tylko na powódce spoczywał ciężar kontroli gospodarki magazynowej. Z kolei zapotrzebowanie na ziemniaki było E. Z. każdorazowo zgłaszane przez kucharki powoda wzajemnego. Pozwana wzajemna jako główna księgową nie miała w świetle powyższego, powodów aby kwestionować ilość zamawianych ziemniaków, które nie wzbudziło jej podejrzeń. O zapotrzebowaniu na ziemniaki była bowiem informowana przez intendenta i kucharki. Żaden z pracowników nie zgłaszał również pozwanej wzajemnej uwag co do ilości zużytych ziemniaków. Z kolei kontrola gospodarki magazynowej, w ramach obowiązków powódki, wykonywana przez nią była za pośrednictwem pracownika, który sprawdzał, czy towar znajdujący się na półkach jest zgodny z kartoteką. E. J. dokonywała takiej kontroli. O za dużym zużyciu ziemniaków natomiast dowiedziała się dopiero w grudniu 2014 roku, po sporządzeniu audytu. Ponadto jak wynika z zeznań świadka G. L. i A. M. (1), zgłaszano po przeprowadzeniu audytu, że część ziemniaków gnije, a część jest obierana przez dzieci i ulega uszkodzeniu. Powódka wzajemna zakupiła obieraczkę do ziemniaków w 2014 roku, a obecnie specjalną maszynę do obierania ziemniaków. W świetle powyższego, zdziwienie budzi stanowisko powoda wzajemnego, jakoby za zbyt dużą ilość zamawianych ziemniaków odpowiedzialność przypisać pozwanej wzajemnej. Gdyby bowiem rzeczywiście powód wzajemny nie przyjął wyjaśnień zgłaszanych przez pracowników w zakresie ilości uszkodzonych ziemniaków przez uczniów na skutek ich obierania, nie kupiłby w tym celu maszyny. W rozpoznawanej sprawie strona powodowa nie wykazała w żaden sposób, by pozwana wzajemna działała umyślnie. Nie bez znaczenie również pozostaje fakt, że postępowanie przygotowawcze toczące się przeciwko pozwanej oraz E. Z. o popełnienie czynu z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 270 §1 kk na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk zostało umorzone.

Powód wzajemny nie udowodnił również pozwanej wzajemnej bezprawności zachowania. Bezprawność zachowania pracownika uzasadniająca jego odpowiedzialność odszkodowawczą polega na niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu obowiązków pracowniczych, czego pozwany nie udowodnił. Powstanie szkody nie było objęte zamiarem pozwanej wzajemnej, która jak podała, nie miała powodów, aby kwestionować ilość zamawianych ziemniaków. Powód wzajemny nie udowodnił również związku przyczynowego między zachowaniem pozwanej wzajemnej, a szkodą, przy czym budżet Zespołu Szkół w L. w 2014 roku nie został przekroczony.

Dla rozstrzygnięcia kwestii czy pozwana wzajemna ponosi odpowiedzialność za umyślne wyrządzenie szkody koniecznym jest udowodnienie przesłanek tej odpowiedzialności, który to ciężar spoczywa na stronie powodowej. Strona powodowa ciężarowi temu sprostała.

W świetle powyższego żądanie powoda wzajemnego podlegało oddaleniu.

Oddaleniu podlegało również dalsze żądanie powoda wzajemnego - pobranego wynagrodzenia za pracę za miesiące: styczeń, kwiecień, czerwiec, wrzesień i październik 2014 r. w kwocie 23 714 zł oparte na podstawie art. 82 § 1 kp, zgodnie z którym za wadliwe wykonanie z winy pracownika produktów lub usług wynagrodzenie nie przysługuje. Jeżeli wskutek wadliwie wykonanej pracy z winy pracownika nastąpiło obniżenie jakości produktu lub usługi, wynagrodzenie ulega odpowiedniemu zmniejszeniu.

Pracownik nie zachowuje prawa do wynagrodzenia za wadliwe wykonanie produktów lub usług, jeżeli wady są konsekwencją niewłaściwie wykonanej pracy. Warunkiem utraty prawa do wynagrodzenia z tytułu wadliwego wykonania produktów lub usług albo jego zmniejszenia z powodu obniżenia jakości produktu lub usługi jest bowiem tzw. wina podmiotowa pracownika. Wynika z tego wymaganie istnienia tzw. adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków przez konkretnego pracownika a wykonaniem wadliwego produktu lub usługi. Ciężar udowodnienia winy spoczywa na pracodawcy (zob. komentarz do art. 82 kp red. Sobczyk 2017, wyd. 3/Zieleniecki). Ponadto za niewystarczające należy uznać wskazanie przez pracodawcę, że odpowiedzialność za wadliwie wykonane produkty ponosi cała brygada, w której także pracował powód (zob. wyr. SA w Katowicach z 29.2.2008 r., III APa 272/06, OSA w K. 2008, Nr 4, poz. 1). Zła jakość wykonanych produktów przez brygadę nie może być bowiem utożsamiana z odpowiedzialnością pracownika na zasadzie art. 82 kp.

W związku z nieudowodnieniem w przedmiotowej sprawie winy pozwanej wzajemnej, żądanie powoda w tym zakresie również podlegało oddaleniu.

Oddaleniu polegało również żądanie zasądzenia od pozwanej wzajemnej kwoty 4 281,96 z tytułu naruszenia przez powódkę dyscypliny finansów publicznych. W sprawie R..XII.53- (...) skazanie E. J. uległo w tym zakresie zatarciu, a wpis o skazaniu usunięto z rejestru prowadzonego przez Główną Komisję Orzekającą z dniem 24 lipca 2015 roku.

Niezależnie od powyższego, pozwana wzajemna podniosła zrzut przedawnienia roszczenia.

Zgodnie z art. 291 § 2 k.p. roszczenia pracodawcy o naprawienie szkody, wyrządzonej przez pracownika wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych, ulegają przedawnieniu z upływem 1 roku od dnia, w którym pracodawca powziął wiadomość o wyrządzeniu przez pracownika szkody, nie później jednak niż z upływem 3 lat od jej wyrządzenia. Natomiast jeżeli pracownik umyślnie wyrządził szkodę, do przedawnienia roszczenia o naprawienie tej szkody stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (§ 3).

Przepis art. 291 § 2 dotyczy nieumyślnie wyrządzonych przez pracownika szkód w mieniu niepowierzonym i powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu lub do wyliczenia się, dotyczy roszczeń z tytułu niewyliczenia się lub niezwrócenia mienia powierzonego pracownikowi.

Przyjąć należy, iż datą "powzięcia przez pracodawcę wiadomości o wyrządzonej przez pracownika szkodzie" w rozumieniu art. 291 § 2 k.p. jest data, w której zakład pracy uzyskał wiadomość o faktach, z których, przy prawidłowym rozumowaniu można i należy wyprowadzić wniosek, że szkoda jest wynikiem zawinionego działania lub zaniechania

pracownika, a nie data, w której wniosek taki został rzeczywiście przez zakład pracy z faktów tych wyprowadzony, względnie w której został przedstawiony zakładowi pracy przez inną osobę.

Do rozpoczęcia zatem biegu rocznego terminu z art. 291 § 2 kp niezbędna jest wiedza pracodawcy o szkodzie i osobie ją wyrządzającej, nie jest natomiast konieczna znajomość dokładnej wysokości tej szkody. Sama możliwość powzięcia wiadomości o tych dwóch okolicznościach (szkoda i jej sprawca), wymagająca pewnych czynności pracodawcy, nie powoduje rozpoczęcia biegu przedawnienia na podstawie § 2 komentowanego artykułu.

Niezależnie natomiast od dowiedzenia się przez pracodawcę o wyrządzeniu mu szkody i jej sprawcy roszczenie o jej naprawienie przedawnia się z upływem 3 lat od wyrządzenia szkody, tj. od powstania skutku w postaci uszczerbku w majątku pracodawcy, będącego następstwem zachowania się pracownika. (Komentarz do KP- Kazimierza Jaśkowskiego)

Art. 291 § 2 kp dotyczy przypadków wyrządzenia szkody przez pracownika, ale tylko w sposób będący niewykonaniem czy nienależytym wykonaniem obowiązków pracowniczych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 maja 1976 r., IV PR 49/76, LexisNexis nr 317763, OSPiKA 1979, nr 1, poz. 16 z glosą aprobującą R. Radwańskiego). Sąd Najwyższy uznał również, iż art. 291 § 2 kp ma zastosowanie do roszczeń zakładu pracy o naprawienie szkody wyrządzonej przez pracownika wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych, przewidzianych nie tylko w art. 114 kp, ale również roszczeń z tytułu niewyliczenia się lub niezwrócenia mienia powierzonego pracownikowi" (art. 124 i 125, wyrok Sądu Najwyższego z 18 lutego 1981 r., IV PZP 6/80, LexisNexis nr (...), OSNPG 1981, nr 8-9, poz. 43, s. 38).

W rozpoznawanej sprawie strona powodowa nie wykazała w żaden sposób, by pozwana wzajemna działała umyślnie. Uznać zatem należy, że w przedmiotowej sprawie znajduje zastosowanie termin przedawnienia określony w § 2 art. 291 kp.

Początek biegu przedawnienia tegoż roszczenia liczyć bowiem należy od dnia, kiedy o szkodzie wyrządzonej przez pozwaną dowiedział się pracodawca, a powyższe miało miejsce najpóźniej w lipcu 2014 roku w odniesieniu do kwoty spornej 4 281,96 zł oraz w grudniu 2014 roku w odniesieniu do zakupu 14 150 kg ziemniaków, po otrzymaniu przez powoda wzajemnego sprawozdania audytowego. Pozew wzajemny powód złożył w lutym 2016 roku. Roszczenie powoda wzajemnego uległo zatem przedawnieniu.

Z tych wszystkich względów Sąd oddalił powództwo wzajemne.

O kosztach orzekł zgodnie z art. 98 kpc. Zasądzając na rzecz powódki kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (§9.1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).